

שלשה ימים רצופים שיש איסור מלאכה - שיעור 706

I. פסקי רב שלמה זלמן אויערבאך

- (א) היוצא מביתו בשבת מבעוד יום לחוג את ליל הסדר בבית אחרים לא יטול עמו את הקיטל או המצות ועוד דברים המיוחדים להערב בלבד אך נטילת אפודה ביום חם כדי ללבוש בזמן הקור בערב מותר והוא הדין צרכי אכילה ושתיה ומלבוש לבניו הקטנים משום שבדברים שאינם קשורים עם עצם הלילה לא חשיב בכך כמתעסק בצרכי הלילה אלא כנוטל עמו כל מה שהוא צריך לאותו זמן שיהא מחוץ לביתו משא"כ בדברים הקשורים דוקא בלילה כגון יין להבדלה או מגילה או נעלי בד לצורך ט' באב שחל במוצש"ק ועוד היתר לאפודה דרגילים לעשותו מבלי לחשוב על התועלת שבעשייתו (שש"כ כ"ח - פ"ה) ועוד דהרי זה כמכין את עצמו לבל יצטנן בלילה ולא כמכין אפודה לחול ועוד דהבדלה ומגילה ונעלי בד חשיבי צורך הלילה משא"כ אפודה וכדומה הו"ל צרכי אדם (ספר הליכות שלמה ח - י"ט) ודלא כהאג"מ ואבאר
- (ב) מותר לטבול בשבת שחל בעיו"ט לכבוד יו"ט ואין בזה משום הכנה ואינו דומה לקיטל הנ"ל כיון שתוספת הטהרה חלה כבר באותה שעה וכן אינו אסור משום הכנה לומר "ותן ברכה" כדי שלא יצטרך לחזור אם יסתפק תוך שלשים יום וגם מותר מטעם זה לשמש בית הכנסת להניח את הכרטיס ותן ברכה במקום המיועד לכך כי צורך חשוב הוא גם ביו"ט עצמו להתרגל לכך עד מוצאי יו"ט (פרק י - 3)
- (ג) אסור לדבר בשבת וביו"ט בדברים שאסור לעשותם גם אם אינם אסורים אלא מדרכונן אבל מותר לדבר בדברים שאין בהם איסור מלאכה אלא איסור אחר כמו לדבר ביום הכפורים על האוכל שיאכל במוצאי היום ובפסח מותר לדבר על החמץ שיאכל במוצאי פסח (שש"כ כ"ט - ל"ט)
- (ד) כוס של אליהו אסור להדיחה ביו"ט לאחר השימוש בליל הפסח משא"כ שאר כלים שיצטרך בהם ביום מ"מ מותר לשרותה במים כדי שלא ידבקו שיירי היין בכלי (פרק י - ה) וכיון שיש ספק אם מחוייבים בכוס ה' לפיכך קורין אותו על שם אליהו שיבוא ויפשוט לנו ספק זה (ע"ש)
- (ה) לענין שטיפת הכוס בחול המועד אם אין בדעתו להשתמש בה עוד במשך המועד ועיין בשש"כ (ס"ו - הערה פ"ד) דמותר דאינה מלאכה ממש רק טורח בעלמא ולכן קיל וגם יתכן שיצטרך להן עוד בחג אולם צ"ע כמי שסוגר את ביתו והולך להורים לימים האחרונים של החג ובשביל זה אם ישאיר הכלים עד לאחר החג לא יהיה לא בזה שום סבל ונשאר בצ"ע ועיין בשו"ע (תקל"ה - ה) דמותר לפנות אפילו מבית לבית באותו חצר וכן משמע מהמ"ב (ת"ס"ו - ה) דסתירת סוכתו בחול המועד אסור רק דאי איקלע ליה סעודתא צריך לאכול בגוה וכ"כ השו"ת אבני ישפה (ה - ק"י) וכן פסק רב יעקב Forsheimer דפינו כליו במועד לאחר הפסח מותר

II. איסור מלאכה ג' ימים

- (א) אמירה לנכרי ביום טוב להבעיר חשמל לצורך יהודי במקום צורך גדול יש להתיר דהוצאת אש ביו"ט אסור לרוב הפוסקים רק מדרבנן ואמירה לנכרי אסור מדרבנן והוי שבות דשבות ובמקום צורך גדול או מצוה או מקצת חולי מותר מלבד לשיטת הט"ז שסובר שהוצאת אש אסור מן התורה (זה"ל תק"ז ד"ה ח"ן) וכ"כ האג"מ (ד - ז"ה - ה) שהדלקת חשמל ביום טוב הוא איסור דרבנן דהוי נולד וכ"ש לסגור מותר ע"י נכרי במקום צורך וזה מותר אפילו בשבת (אג"מ ג - מ"ג) כגון להפסיק האייר קאנדישאנער אמנם בשבת אסור לומר לנכרי להעבירו אפילו במקום מצוה (ש"ז - ה) ועיין באג"מ (י"ד ג - מ"ז - 3) דאפילו בדרך רמיזה אסור דאין מתירין אמירה לנכרי על מלאכת דאורייתא
- (ב) פתיחת הברז של מים חמים באופן שאין נפק"מ אם משתמש בחמים או בקרים יש לחקור אם זה בישול שאינו לצורך כלל וגם אינו שוה לכל נפש ואסור כמו בשבת וצ"ע וכעין זה כתב הרב כהן בספר הלכות יו"ט (214-215)
- (ג) להשתמש בקארפעט סוויפער בלא חשמל עיין בשיעור 486 (יא-II)
- (ד) הדחת כלים לסידור הבית עיין בשיעור 602 (IV)
- (ה) הקפאת אוכל מיו"ט א' ליו"ט ב' - עיין בשש"כ (י - י) שאסר מ"מ הביא מהגרשז"א דמותר מפני שהוא רק מונע את ההקפאה וכוונתו רק למנוע הקירור וע"ע במילואים (י - הערה כ"ז) ועיין בשו"ת שבט הקהתי (ה - קנ"ח) שהתיר משום דמה שלוקח מקודם הוא כדי שלא יתבטל מסעודת הלילה שאינו רוצה לעשות סעודתו בשעות מאוחרות וחשיב הפסד מצוה ולא איסור טירחא דהיינו להרויח ממעשה יום טוב
- (ו) הסרת שעות מהפמוט של המנורה ביו"ט יש להתיר לנקות את הפמוט בסכין משעוה כדי להניח נר חדש ביו"ט משום דרובו המתירים עיין בשו"ת באר משה (ח - ק"ל) ושש"כ (י"ג - סעיף מ"ג) ושכן היה בחי"א (כלל ז"ג - 3) וכן דעת המ"ב והט"ז ופמ"ג וגם יש

להצטרף דעת הגרע"א (צטערות לט"ז סק"ז הגדפס צדפי השו"ע - צסוס"י ת"ק) דהדלקת נרות חשיב לצורך אוכל נפש ולצורך אוכל נפש הותר טלטול מוקצה (תק"ט - ז) ועיין בשיעור 154

(ז) סריקת השערות ופאת נכרית brushing / combing sheitel עיין בשיעור 556 (VII)

(ח) דוד מים חשמלית שרוצה להוסיף מים קרים בזמן שהאש נפסק אסור אם הוא פסיק רישא שידליק מיד ואם הוא רק גרמא יש מקום להתיר ביום טוב (תק"ז - ג) ובשבת אפילו דרך גרמא אסור וג"כ חייב משום בישול

(ט) שימוש בקוסמטיקה - עיין באג"מ (ה - כ"ז) שרק אלו בלי שמנונית ואינה מתקיימת וגם אין איסור ממרח מותרים

(י) עדשות מגע רכות (soft contact lenses) להשרותם במים בשבת ויום טוב - עיין בקובץ תשובות (ה - כ"ו) מפסקי רב אלישיב דיש לאסור משום איסור כיבוס אלא היה מקום להתיר, אם היו רוחצים העדשים מגע לפנות ערב שבת ואחר כך להשרותם במים בשבת כדי שלא יתקלקלו אמנם בג' ימים יו"ט צריך עצה אחרת ואבאר

(יא) השתמשות בהפילטער טוב שלא להשתמש במים שמסנן מהשרצים בשבת וביום טוב לשתייה ולבישול ועיין בשיעור 517 באריכות צדדים לאסור ולהתיר ולהסיר ולהחזיר המסננת (filter) המחובר להברז מים בשבת ויום טוב - עיין בשו"ע (ע"ה - ט) דדלת של לול של תרנגולים אסור בין ליטול בין להחזיר דכיון דמחובר לקרקע אית ביה בנין וסתירה ולכן בפילטער הוי כמוסיף על הבנין וכ"כ השש"כ (ג - הערה קס"ז) דמותר להחזירה המסננת רק באופן ארעי בלי לכורכה היטב משום חשש איסור בונה דיש לומר שעם חיבורו להברז הו"ל המסננת חלק בלתי נפרד מהברז וכ"כ השו"ע (ע"ג - ו) דמטה של פרקים אסור להחזירה ולהדקה ואם תקע חייב חטאת ואם היא דרכה להיות רפויה מותר לכתחלה ובלבד שלא יהדק ויש אוסרים גם כוס של פרקים ועיין בחזו"א (ג - י"ד ומהמסר) דאפילו במקום שאין רגילות כדעת הטור וכן המחבר השמיט תנאי זה שיהא דרכה רפוי ועיין בבה"ל (ד"ה זכס) דדעת הסמ"ג דדוקא דבר שצריך גבורה ואומנות אסור (בשם המג"א) אמנם בני"ד הוי במחובר להבנין ואפשר חמיר טפי ואיברא עיין בשש"כ (כ"ג - ל"ג) דאסור לפרק ולהחזיר ידית הבית אמנם ידית הדלת שעשויה להכניסה בדלת ולהוציאה לפי הצורך אינו מוקצה ומותר להשתמש בה בשבת ודינו כמפתח (שש"כ כ - מ"ג) וכ"כ החזו"א (פ"ו - ג) דדלת החלון שנועל בה החלון לשמירה ושומטה בבקר שרי לנועל בה אף שאינה קשורה כיון שנועל ופותח בה תדיר ואפילו שומטין רק בימות החמה ולא בימות הגשמים אין בידינו למחות לנוהג היתר בזה ועיין בשדי חמד (מערכת מ - כלל קט"ו ד"ה חמס) שכתב דשרי להניח המזוזה בין בשבת ובין ביו"ט וכל שכן אם נפלה שמותר לו להחזירה וליכא למיגזר משום שנראה כמתקן או שקובעים המזוזה במסמרים וכל שכן בנידן דידן אין חוששין לאלו החששות וכ"כ האג"מ (ד - מ - ט) כשנסתם הסינק בשבת דאם הוא דבר המצוי אין זה ענין קלקול ותיקון ויש להתיר גם בכיפת שאיבה ולכן נראה לי דבפילטער שאינו דרך לפרק רק פעמים בשנה וכדומה יש לאסור אבל בפילטער שנקרא E-Z Filter וכדומה שמפרקן כמה פעמים בשבוע אין לאסור אמנם לכתחלה צריכה לעשותו מערב שבת אמנם בג' ימים יו"ט רצופים אין לאסור אם צריכה

(יב) עשיית מלאכה בבין השמשות שבין יו"ט ראשון לשני ושכין יום טוב שני לחול ליהנות ממנה מיד בבין השמשות עיין בשיעור 236 (I)

(יג) הוצאת אשפה ופח אשפה נחשב צורך קצת יש ראייה לאסור מהמוצא חמץ בביתו ביו"ט יכפה עליו כלי ולשרפו במקומו אסור מפני שהוא הבערה שלא לצורך כלל (שו"ע תמ"ו - ח מ"ב סק"ו) ועיין בכסף משנה (ח"מ ג - ח) שנתן טעמים למה לא נחשב שריפת חמץ ביו"ט צורך קצת (כ) שדומה לשריפת קדשים דאינו דוחה יו"ט דמצוה שאין זמנה קבוע ויכול לעשותה למחר וכ"ש הוצאת פח אשפה שיכול לעשותו בסוף השבוע ולהניח מכוסה במקום משומר כגון garage וכדומה (דעת עצמי) ודואג על החמץ יותר מהאשפה (ב) ועוד דלא אמרינן מתוך אלא בהנאה השוה לכל נפש דהיינו לכל גוף האדם והכא בהוצאת חמץ או פח אשפה ביו"ט ליכא הנאה לשום גוף האדם וכ"כ המאורי אור (דף ה:) דלבערו מן העולם אינו צורך קצת משא"כ לולב או תינוק לרה"ר ועיין בב"י (תקכ"ו ד"ה וכתב צל"ז) לענין הוצאת המת שרוצה להוציאו מהבית לבית הקברות ביום טוב משום עגמת נפש בלי קבורה או כשביל כהנים אין להתיר וכן משמע מהשו"ע והמ"ב (שס סק"ט) דאין זה צורך קצת ואפילו לצורך קבורה עצמה ביום טוב יש מחלוקת אם מצוה כזו חשוב צורך קצת ובנר של יאר צייט כמה מתירין דהוי כעין נר של מצוה ולא דמי לנר של בטלה דאינו מצוה (ג) ועוד כתב הכסף משנה דשריפת חמץ אסור משום מוקצה ואסור לטלטל (רמ"א תמ"ו - ו) ולכן ה"ה אשפה אם הוא בחצר במקום שאין היתר של גרף של רעי אין להתיר

(יד) לקיחת תרופות ביום טוב עיין בשיעור 556 (VIII)

(טו) רחיצת כל גופו במים חמים עיין בשיעור 636 (I)